

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/4 évre 8 frt, 1/2 évre 5 frt, 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 2 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petít. sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

László főherceg. †

Végzetes csapás gyásza borult ismét a magyar hazára; az oly váratlan szomorú véget ért királyi hercegenben a magyar nemzet rajongásig szeretett gyermekét, a jobb jövőbe vetett reményének egyik horgonyát veszítette el.

A daliás ifju halálával siratja a magyar nép a leendő hőst, kit szeretetével vértézve remélt egykor a haza védelmében küzdve és dicsőbb bért aratva látni; kit az uralkodóház körében szószólója, nemzeti aspirációinak istápjája és támaszsképpen hitt tettel és tanácscsal működni egykoron ott, hol országok sorsa felett döntenek.

Mintha egy gonosz végzet ellenséges hatalma játszanék közbe nemzetünk jövő sorsának intézésében, egymásután veszíti el legigazabb fiait, jövő nagy-ságának oszlopait.

Még mindig sajog a felejthetetlen trónörökös gyászos halála miatt a gyógyulhatatlan seb, s ime most egy szörnyű baleset ragadja el az uralkodó ház legmagyarabb sarját, ki magát szível-lelékkel a nemzet fiának vallotta, annak nyelvén tanult beszélni s annak szívével érezni.

A szörnyű csapás végtelen fájdalommal tölti el a haza minden fiát s a magyar nép könnyekkel osztja a fenséges szülők mérhetlen gyászát, melynek talán egyedüli vigaszát egy egész nemzet, a magyar nép részvéte képezi.

László főhercegről.

Míg József Ágost főherceget polgári pályára nevelték és Holdházy kano-nok gondjaira bízták, addig László főherceget kezdettől fogva katonának szánták. A főherceg egyetlen tagja az uralkodóháznak, aki a honvédségnél részesült elméleti és gyakorlati oktatásban. Egyike volt a legcsinosabb, legrokonszenvesebb honvédhuszár hadapródoknak. Róz huszárkapitány volt a lovagló tanára, aki vakmerő lovassá nevelte. József főherceg meghagyta a Ludovika Akadémia parancsnokának, Szvetits altábornagynak, hogy László fia és a többi növendék közt semmi különbséget ne tegyenek. A kis főherceg tehát éppugy átélte a tanulás és a katonai gyakorlatok apró szenvedéseit, mint akár-melyik odakerült polgárú.

A tiszti vizsgát kitűnő sikerrel tette le. A király parancsára a közös hadsereg gyalogságához osztották be hadnagynak és besorozták a győri tősgyökeres magyar ezredhez. Katonai nevelőül Himmmel alezredest rendelték melléje, aki sétáiban és utazásaiban is rendes kísérelője volt.

Már két évvel ezelőtt feltűnt katonai bravurjaival. A tizenhét éves főherceg, akár csak ezredének többi tisztje, gyalog marsirozott Győrtől Pozsonyig és onnan Köszegre.

A közegi döntő ütközetben, amint szakaszát előrrszolgálatra felosztotta, véletlenül találkozott fenséges atyjával, aki lóháton, nagy kísérelővel bejárta az egész csatamezőt.

László főherceg vigyázz állásba vágta magát és háromszor tisztelgett a kardjával. De József főherceg, a honvédség főparancsnoka, elfelejtette magában a katonát. Nem bírta türtöztetni apai örömét. Magához intette a fiát, s lehajolva lováról, perczekig ölelte, csókolta.

A közegi döntő ütközetnek ez volt az egyetlen idilli jelenete, amely a szomatának összintén meghatotta.

József főherceg nagyon büszke volt a kis hadnagyra, és az ütközet lefuvása után azonnal hosszabb táviratot küldött a fiáért remegő fenséges asszonynak, hogy László milyen derekasan viselte magát a csataterén.

A hadnagy ur, valahányszor szabadságot kapott, mindannyiszor Alosuthra sietett. Valóságos örömnepok voltak ezek a főhercegi család számára. Növéréi, akik szintén imádják, rendszeren elbeszélgették vele hadi kalandjait. Ha Budapestre került, úgy József főherceg palotájában szállt meg mindig.

Megjelenése oly egyszerű, oly szerény, hogy a pirosajtókás, pelyhedző bajszu, karcsu természetű hadnagyban senki sem sejtene a királyi herceget. Arany-gyapjas rendjelét is oly szerényen dugdosta kabátja gombjai közé, hogy alig vette észre valaki.

Még csak néhány hete, hogy huszadik születésnapját ünnepelték az alosuthi kastélyban, még pedig szűk családi körben. Akkor lett nagykorúvá s az idej hadgyakorlatok után előléptetését is várta.

Alig két éve, hogy László főherceg a nyilvános szereplés terére lépett és bizony nem rég ideje mult annak, hogy a legjobb utbaigazítást az alosuthi paraszt fiúk adhattak felőle, mert ő ezekkel épp olyan barátságosan érintkezett, mint hajdanában a „Palatinus Jóska” (József főherceg) a mai alosuthi fiatalok apáival érintkezett. Ezelőtt öt évvel a kis herceg mindig polgári ruhában járt, fekete zakóban és fekete darby-kalapban, melyet mélyen a homlokába szoritott.

László főherceg még most is, midőn már

husz éves elmúlt, igazán gyermekes kedélyvel bírt. Három évvel ezelőtt Császkakalocsai érsekhez ment több napi látogatóba és a kis város összes intézetei és nevezetesebb emberei siettek, hogy ez alkalommal tiszteletüket fejezzék ki a szerfelett népszerű József főherceg fia iránt. A fiatal főherceg szívélyesen érintkezett a lakosság összes rétegeivel, de mindannyiszor elpirult, ha valamely szónoklatra felszólalnia kellett. Ilyenkor aggodva nézett a tisztre, aki mellette volt. Az angol kissasszonyok zárdájában Császkai érsek tordította le neki az üdvözlő beszédet, melyet a német zárdafőnök intézett hozzá, mert a főherceg akkoriban még nem tudott jól németül.

A jezsuita kolostorban a tudós páterek egy teleskopot mutattak neki. Kint azonban patakokban omlott az eső és így a főherceg hasztalan nézett fel a csillagokra. Tekintetmost nevelőjének rendjeldiszes mellére esett és mosolyogva mondá:

— Ma csak ezeket a csillagokat látom.

A budapesti kir. operaházban László főherceg gyakori vendég volt. A főhercegi család azonban gyakran teljes számban jelent meg az inkognito páholyban és a kis főherceg olyankor mindig igen szomorú arcot mutatott, mert anyja és nővérei iránti tekintetből — a hátsó oldalpadon kellett helyet foglalnia. Különös kitüntetésnek vette, midőn egyszer a királyi páholyban lehetett megjelenie. Ez egy évvel ezelőtt történt, midőn Sándor szerb király, mint királyunk vendége, fővárcsunkban időzött. Miután László főherceg a szerb királylyal majdnem egykoru, a király óhajta volt, hogy a színházba jöj-jön. A közepén ült tehát a király, jobb felől Sándor király, bal felől László főherceg. A főherceg arca mindannyiszor felragyogott, s mikor a király hozzá szólott.

Akik a főherceget ismerik, tudják, hogy méltó fia apjának és így a részvét, mely az ország minden részében nyilvánul, igaz és őszinte.

Hogy történt a szerencsétlenség.

A lapokban különféle verziók keringenek a szerencsétlenségről. Ezek egyike sem helyes. Tudósítónknak alkalma volt olyan személyiségtől hallani a szerencsétlenség leírását, akinek maga a megsebesült főherceg beszélt el.

László főherceg, amikor a vadmacskát meglötte s az a boxóba menekült, utána sietett. Sűrű bokor zárta el a kilátást s ezért puskájának csövét félrehajította az ágakat. Ezenközben az ágak elcsuszta s a fegyver csöve lefelé csapódott a főherceg czombjára. A puská ravasza, ugylátszik, valami kis ágba megakadt s a fegyver elsült. A golyó behatolt a főherceg czombjába.

A főherceg hirtelen élénk fájdalmat ér-

zett e mikor odakapott kezével a czombjához, érezte, hogy vér csurog a sebből. Ekkor eldobta a puskáját: kívánszorgott a sűrűből vagy tizenöt lépésnyire. Ott azután összeroskadt.

Ekkor ért oda Libits jószágkormányzó, aki mikor a füstölő ruháján főherceget megpillantotta, rögtön hangozsan segítségért kiáltott s letépte a főherceg nadrágját s ott, ahol a golyó bement s ott, ahol a golyó ismét kijött, a löcsatorna két nyílását zsebkezdőkkel befogta, hogy a vérezést valahogyan elállítsa.

Igy tartotta Libits a sérült czombot majdnem egy óra hosszát, amíg a kis-jenői orvos, dr. Hubay megérkezett.

A derék jószágkormányzó kijelentette, hogy ennél borzalmasabb órát még nem élt át.

Végre megérkezett dr. Hubay kis-jenői orvos s ő alkalmazta az első kötést a véres ozombrára. A főherceget ekkor kocsin a kis-jenői főhercegi kastélyba szállították. Ott találta őt dr. Janný tanár, akit különvonattal vittek a beteg főhercegehez.

A „kis fenségek“ vigyázója.

Érdekes részletről tudósít kisjenői levelelőnk.

Valahányszor valamelyik fiatal főherceg Kis-Jenőn vadászatot, a fenséges család egy régi hű emberének, Petzrik Antal főerdésnek gondozására lett bízva, a ki minden balesetért felelős volt.

A derék főerdész egy pillanatra sem tágitott a főhercegek oldala mellől, mihelyt észrevette, hogy a főhercegek olyasvalamit tesznek, a mi könnyen balesetet idézhet elő. Sokszor egész szigorú határozottsággal kérte a hercegeket óvatosságra s azok mindig szívesen hajtottak a jóakaró „vigyázó“ szavára.

Altalános elterjedt hit, hogyha Petzrik Antal ott lett volna a vadászaton, nem esik meg a szerencsétlenség, mert az öreg erdész felelőssége tudatában nem engedte volna meg azt a magában véve is merész dolgot, hogy egy megsebzett vadmacskát a főherceg puskaaggyal üssön le.

A főhercegi család e hű embere, kit József főherceg annyira szeret, hogy saját költségén Würshofenbe küldött csuzos baja kigyógyítására, a szerencsétlen véletlen folytán épp akkor nem lehetett a főherceg oldalán, mikor óvó szava talán életét menthette volna meg az ifjú főhercegnak.

A kisérő urak természetesen mit sem tudtak az öreg Petzrik e jogáról, de meg szemük elől is vesztették a vadászat hevéből elkapott

főherceget, ki a legsűrűbb bozóton tört át, hogy a prédáját el ne szalaszssa.

József főherceg családja.

Az egész nemzet a legmélyebb részvétellel állja körül a szerencsétlenül járt László főherceg ravatalát. E szerencsétlenség annál kínosabban érinti minden magyarnak a szívét, mert közeledik az idő, amikor meg kell ünnepelnünk százéves jubileumát annak, hogy az uralkodóház a legmagyarabb ága Magyarországra jött. Sőt éppen most lesz száz éve, hogy a hallhatatlan emlékü József nádor tizenkilenc éves korában, 1795-ben, Magyarországon először megfordult.

József nádor háromszor nősült meg. Első neje II. Péter császár leánya, Alexandra Pavlovna nagyhercegnő volt. A főherceg imádott neje részére a budai hegyeken túl elterülő Ürömben nyaralót építtetett. Mire a nyaraló elkészült, kriptává változott. A főhercegnő rövid házasság után elhunyt s a nádor Ürömben temettette el. A villából sirkápolnát csináltatott. Oroszországból pedig papokat hivatott, hogy imádkozzanak az elhunyt lelki üdvösségéért. De az orosz pópák csúnyán visszaéltek a bizalommal. Amikor kiűtött a szabadságharoz s a már meghalt József nádor családja Magyarországból elköltözött, az ürömi orthodox lelkesek is elhagyták az országot, de előbb felszékelték a kriptát és elrabolták belőle a drágaságokat.

Első neje halála után József nádor Hermina anhaltberburgi hercegnőt vette nőül, akinek elsőszülött fia István főherceg, a későbbi nádor volt. Tudjuk, hogy a forradalom kitörésekor István nádort a magyarok felszólították, hogy foglalja el a trónt. De a főherceg erről hallani sem akart. Amikor Jellachich betört az országba, mint nádornak neki kellett volna a magyar sereget az áruló bán ellen vezetnie. El is utazott Audáról a keszthelyi táborba, de onnan még aznap éjjel 1848. szeptember 22-ikén Bécsbe ment. Ezzel a tettevel elő lényesen beigazolta a dinasztiaéhoz hűségét, ha a Magyar korona visszautasítása után még egyáltalán lehetett volna benne kételkedni, de azért a bécsi reakció még sem bízott benne. Hiszen unokája volt a liberális II. Lipótnak és fia a liberális József nádornak. A reakció emberei addig áskálódtak ellene, míg végre elvesztette az udvar kegyét. Németországba, Schamburg városába vonult vissza, ahol elhagyatva, család-talanul, 1867. márczius 19-dikén elhunyt.

József nádor az anhalti hercegnő halála után harmadszor is megnősült. Mária Dorottya württembergi királyi hercegnőt vette el. Ebből a házasságból született József főherceg, a nádori ág mostani feje, továbbá Mária Henriette főhercegnő

a mostani belga királyné, Stefánia özv. trónörökösne anyja, és végre Erzsébet főhercegnő, Krisztina spanyol regens királyné anyja, akit Ferdinánd osztrák eszterházi főherceg, majd pedig ennek halála után Károly Ferdinánd főherceg vett nőül.

József főherceg 1864-ben vette el Koburgban a Agost szász-koburg-góthai herceg leányát, Klótild hercegnőt. Ebből a házasságból hét gyermek származott. Erzsébet főhercegnő, aki 1866-ban egy éves korában meghalt, Mária Dorottya főhercegnő, aki 1867-ben született, a három évvel fiatalabb Margit főhercegnő, a ki 1891-ben Thurn-Taxis herceghez ment nőül. Eljegyzése éppen szülei ezüst menyegzőjén, 1890. július 15-én történt. Negyedik gyermeke József Agost főherceg, most huszonhárom éves. Két év előtt nősült meg. Királyunk unokáját, Gizella főhercegnőt és Lipót bajor herceg leányát vette el. A főhercegi pár ötödik gyermeke László főherceg, a hatodik Erzsébet főhercegnő, és végre a legifjabb, a tizenegy éves Klótild főhercegnő.

Hogy a főhercegi család minden egyes tagjának nyelve, gondolkozása, lelke és egész érzelmvilága magyar, azt fölösleges is mondanunk. József főherceg nő-testvérei közül, mint már mondtuk, Erzsébet főhercegnőnek két férje volt. Első házasságából származik Mária Terézia főhercegnő, aki Gizella főhercegnő sógorához, Lipót bajor herceghez ment nőül. Mária Terézia főhercegnő tehát a harmadik nő a nádor családjából, aki királyi trónra kerül. A negyediknek a trónját elrabolta a mayerlingi katasztrófa. A főhercegnő második házasságából származik a Pozsonyban lakó Frigyes főherceg, Károly István főherceg és Jenő főherceg. Végre Mária Krisztina a spanyol regenskirályné, aki mindjárt Frigyes főherceg után született. Erzsébet főhercegnő gyermekei is mind tudnak magyarul. Különös véletlenség, de rá kell mutatni hogy József nádor utódai közül egyetlenegy sem tartózkodik állandóan Bécsben.

Henriette belga királyné, mint a nádor valamennyi gyermeke, szintén Alosuthon nőtt fel s jól tud magyarul. Valamikor sűrűn látogatott el az alosuthi iskolába, de mióta leányát, Stefánia özvegy trónörökösét az a borzasztó csapás érte, nem jött többé közéjük.

Igy él ma is a halhatatlan nádor családja, mindenütt, ahova jó csillaga elvezette, a népek millióinak szeretetétől körülvéve. Utódai közül kettő, a kis spanyol király és a bajor regensherceg fiának elsőszülöttje, királyi székben fog ülni. Mily rég ideje annak, hogy magyar vérből származó király volt! A belga királynének nem született fia. Férje után annak öccse, a flandriai gróf kerül Belgium trónjára.

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Románcz.

Irta: Méra István.

I.

Románcznak nevezem, pedig a Bacskuliu Vászó drámájának is nevezhettem volna. De hát a szép, fiatal pópa története mégis csak olyan lírikus história, hogy jobb lesz így.

Drámának befejezetlen is volna; bátor az élet többnyire befejezetlen történeteket komponál s a költői igazságszolgáltatással keveset törődik.

Sokat találkozom a pópával. Estenden le-leereszkedik a csónakjával a hidunkig, én meg szeretek az ő faluja környékén osavargogni túl a Tiszán, így aztán napiában köszöntjük egymást, mikor találkozunk.

Nagyon szép ember. Az egyetlen szőke rácz pap különben, a kit ösmerek. Hasonlít valamit Nikischhez, de önkénytelen, rendezetlen a szépsége. És egész fiatal még. Egészséges piros arcát valami erősen visszatükröződő, tisztult lemondás teszi feltűnővé. Lehet különben, hogy rám azért tett első megismerésre is erős benyomást az az ember, mert ismertem hallomásból azelőtt is a szomorúsága történetét, mert különben kevés gondom a más ember ábrázatjára. A legtöbb jól kombinált színpadi készségnél alig egyéb.

A Bacskuliu Vászó története ott kez-

dődik, mikor még gimnázista diák volt Ujvidéken.

Persze, sokunk története kezdődik abból az időből, de kevés folytatódik abból a kezdetből.

Korán nekiserdült, hirtelen-barna, keleti szabású szép lánya volt a gazdájának. Négy esztendő előtt, mikor ő ide került: lapdázó, babázó gyerek még, ma hajadon, szüz.

Ugy hitták: Miléva.

Egyik se tudott volna számot adni róla, mikor kezdte szeretni a másikat. Velük nőtt, fajlag korán érő vérükbe evődött a szerelmük. Beszélni nem sok szükség volt arról. Tudták.

II.

Bacskulinék hárman voltak testvérek, tehetős ház gyermekei. Apjukra csak a legnagyobb emlékezett tisztán. Arra leginkább, mikor a kulai vásárról jövet elragadták a lovak s halva hozták haza. Uri családnak iskolagyűlölő fiából lett uri paraszt; de a gyerekeit urnak szánta. Ezidén már az idősebb fiu jogász, Vászó, most maturált. Angelina a ház mindenese, leke. Anyjuk olyan senki gátja: passzív, osendes lélek, özvegyi gyászba és anyai örömökbe temetkezve.

Vászó az anyja vére volt. Szelid, hőbortól ment természet; ábrándozó, de kenek akaratu.

Anyja papnak azánta, az ő apja is az volt.

Vászó is hajlott a nyugodt, tisztakezdő, tűzhelyen melegedő pap-életre: el lett határozva a sorsa.

Mielőtt beöltözött volna, visszament az ujvidéki házhoz. Bucsuzni, azt mondta.

Igen, bucsuzott, hosszú időre. Ugy az anyja előtt kézen fogta Milévat, odavezette a vén, esetlen szent György kép elé.

— Miléva, pap leszek. Tudod a törvényt? A pap ugy szeret, mint egy szent. Egyet, egyszer, mindörökké. Megvársz-e?

A leány nem szégyenkezett.

— Az isten ugy segítsen.

És megcsókolta a szent Györgyöt.

III.

A mi kisapajaink urak. Szűnidőn szabadok. A kis városi társaság szinte elkapatja őket. Amugy is szemrevaló gyerekek, mulatók is. Olyik aztán is az marad.

Az ő hittü papnevelés egészen más. Szigorú, lemondásra tanító, nyomorgató rabélet az. Alárendelt, szerzeteses az alacsonyóság. De nagyon alkalmas arra, hogy minden aszrakos hiányában a léleknek komolyságot és bensőséget adjon. Osaknem komorak ezek a fiatal emberek, befelé nézők. Helyes-e a rendszer? — ezüldolga.

Bacskuliu Vászó benső alakján keveset változtatott az új élet. Nem voltak magasra törő álmái, nem passziói, a mikről le kellett volna mondania. Földönjáró kontemplációk voltak. A remeteség megérlette őket.

Az utolsó nap.

A kis-jenői vadászat sebesültjét megviselte a fáradságos utazás és a rajta szerdán délelőtt végrehajtott operáció. Az éj folyamán többször felébredt, sőt néha hasogató fájdalomról is panaszkodott. Az orvosok és az ápolónők, kik állandóan mellette voltak, ilyenkor segítségére siettek és üdítő italokkal látták el.

Begyel többször mély álomba merült. Ugy kilenc óra tájban, amikor újra felébredt, az orvosok a sebet új kötéssel látták el.

A sebesült anyja, Klotild főhercegnő állandóan a beteg mellett volt, sőt éjszaka egy pillanatra se hagyta őt el. A fiatal főherceg bámulatos energiával tűrte a fájdalmakat.

Csütörtök reggel erősebb láz jelentkezett, ami azonban a délelőtti folyamán alábbszállott. Ennek dacára a fiatal főherceg elég jól érezte magát, sőt étvágya sem csökkent. Több ízben cigarettára gyújtott és déltájban egy fűt szőlőt is evett.

József főherceg, idősebbik fiával, József Agosttal és Mária Dorothea főhercegnővel csütörtökön Alosuthról ismét felutaztak a fővárosba és egyenesen a vörös kereszt-kórházba mentek. Megérkeztek után a sebesült mindjárt azt kérdezte, hogy mit csinálnak kis nővérei és azt az óhaját fejezte ki, hogy nagyon szeretné őket látni. József főherceg erre ígéretet tett, hogy a legközelebbi napokban felhozza őket.

József főherceg azután meghallgatta Janny tanár véleményét, aki este 11 órától egész reggelig permanenciában volt, hogy ha netalán szükség volna rá, rögtön kéznél legyen. A főherceg újból ismételte a tanár előtt, hogy a betegség lefolyását tartsák szigorúan titokban.

Ezért a kórházba sem bocsájtották be az idegeneket és ha valaki kérdészködött, kitérő választ kapott.

A halál-tusa.

— Saját tudósítónk expressz-levele. —

Budapest, szeptember 6.

Villámgyorsasággal, mély megdöbbenést keltve terjedt el ma a déli órákban a szomorú hír, hogy László főherceg meghalt. Fájdalom, a hír igaznak bizonyult, s annál nagyobb megilletődéssel fogadták azt mindenfelé, mert azt hitték, hogy a fiatal főherceg sebeiből, ha hosszabb idő múlva is, felépül.

Egy békeséges, példamutató papház, egy csöpp falusi templom, a hol ő az egyenlőség és szeretet magvetője lesz. — Nem született Lukácsinak.

És Miléva. Nem félt, hogy a lány elfelejti; érezte, hogy az ő viszonyuk praedestináció.

A hat évig tartó kiszabott életmód (a profán ifjúság erőpazarló ideje) nagy, erős embert nevelt a fiúból. A doktor juris bátyja csak a vallásért, mikor hazakerült.

Még a nyáron helyet kapott, itt a szomszédban. Csak ez a nagy árok, a Tisza van köztünk.

Édes anyjuk lelkében a gyönyörűség legyűrte a huszertendős gyászt.

Csak most, hogy a fészek rakva volt, ment el a párjáért.

Halovánnyan, roskadva jött haza harmadnap, mint valami agyonfáradt kalugyer. Az anyja két kezébe temette az arozát és sirt, mint a gyerek.

— Beteg . . .

A doktor föllélegzett.

— Ej ha. Majd meggyógyul, csakhogy más baj nincs.

— No bizony bátya, hisz én is voltam beteg.

— Szeret? . . . Ezt az anyja kérdezte.

Vászó lehajtott fejével bólingatott: igen, igen.

— De nem gyógyul meg. Vége. Sorvad. Nincsen neki vére, nincs, nincs.

Ezt annál is inkább remélhették, mert a beteg a legutóbbi időkig is a körülményekhez képest elég jól érezte magát. A főherceg állapota tegnap hirtelen rosszra fordult, s ma délelőtt 10 óra 45 perczkor kiszenvedett.

A szerencsétlen véget ért főherceg haláláról a következőket jelenthetjük. A főherceg állapotában tegnap este felé fordulat állott be, a mennyiben igen nagy sebláz vett rajta erőt, mely igen kimerítette. Klotild főhercegnő folyton a beteg mellett volt, s csupán éjfél után 1 órakor ment pihenni, de már 5 órakor ismét a nagy betegnél volt. A főhercegi család több tagja este a várbeli főhercegi palotába hajtottak.

A beteg állapotában éjjel végzetes fordulat állt be. Heveny csontvelőlobbal üszökösödés lépett föl, a lágy részekben rapide terjedő jelleggel. Az orvosok egész éjjel, szünet nélkül nála voltak, de mikor az üszökösödés rohamos terjedését látták, lehetetlennek jelentették ki, hogy a főherceg, tekintettel Kis-Jenőn szenvedett nagy fokú vérvesztességére és ennek folytán szivgyengeségére, — a vérmérgezést kiállhassa.

Az orvosok elkövettek mindent, hogy a fiatal főherceget legalább ma délig életben tartsák, míg a családtagok összejönnek.

Klotild főhercegnő 5 órakor lépett be ismét fenséges fiához, aki ekkor lázas álomban volt. Megtörtén, a sok szenvedéstől, álmatlanságtól kimerülve, könnyes szemekkel tilt a beteg ágya mellé, s szemeit nem vette róla le. Leste minden mozdulatát. Kevéssel 6 óra után felnyitotta szemeit, s fájdalmasan tekintett édes anyjára, míg az orvosok cognacot adtak neki, a miből azonban csak pár cseppet fogyasztott el. Ekkor a beteg állapota határozottan súlyos tünetekkel rosszabbodott. Az orvosok tanácskozást tartottak, melyben legkitünőbb tanáraink vettek részt s kimondták, hogy a szerencsétlen ifjú főherceget az életnek megmenteni nem lehet. Nyomban értesítették kiméletesen József főherceget, a ki azután tudatta a szomorú hírt a család többi tagjaival.

A hír vétele után azonnal a kórházba hajtatott József főherceg, József Agost főherceg nejével s Mária Dorothea főhercegnő. A mélyen megrendült családtagok megtörtén, fájdalmasan, könnyezve állták körül az ágyat. Klotild főhercegnő karjaiba vette a beteg fejét, aki még ekkor teljes esz-

A doktort nem hagyta el nyugalma.

— Őcsém, fiam, pap vagy, ember vagy, isten embere, szabad-e kétségbeesned. Erős légy és ura eszednek. Meggyógyulhat-e vagy nem? — Igen: vársz, elveszed. Nem? Akkor is vársz, meggyógyulsz, van időd. Te fogsz reményit, hitet prédikálni, a ki kétségbeesel?

Csend lett. Aztán a pápa fölegyenesedett.

— Jól van, hisz igazad van. De neked is ez lesz. Ember leszek, igen, erős leszek.

Anyja megijedt a hirtelen határozottságon.

— Mit akarsz, édes fiam?

— Elveszem. Ugy betegem, a bajával. Megosztom vele. Bevágom az utját, hogy az emlékéit is megcsalhassam valaha.

A doktor nem talált szót az exaltált ember szavaira, a passzív teremtés, az édes anya: igen.

— Édes báránym, akarhatja-e a te urteremtőd, hogy magad szódd a gyászruhádát? Ne, gyermekeim, ne. Várj. Nehéz a gyász nagyon: én ösmerem.

A fiu szembezállt.

— És elviselted. Sohse panaszkodtál. Ne fogj meg. Lemondani tudok, de csalni nem. Erős leszek, mint te, anyám.

— Fiam, te árva leszel. Nekem gyermekeim vannak . . .

Fényes villámhasította át a pap lelkét . . . Gyermekeim . . .

Hiába! Miléva megölelte őt. Eljöttél?

Szeretsz? — azt kérdezte. Elveszel? Igy?

És ő megcsókolta feleletül.

méleténél volt, s szemeit fájdalmasan vetette szülőire, testvéreire, mintegy vigasztalni igyekezvén őket. Ekkor táviratokat küldtek szét a főhercegi család tagjainak, hogy a főherceghez siessenek, de a délelőtti folyamán senki sem érkezett még közülök meg.

Hét óra felé megjelentek a betegnél a kormány részéről Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter, Perozel Dezső belügyminister és Gromon Dezső államtitkár. Ezután jött még Himmel alezredes, aki szintén könyezve nézte fenséges növendéke szenvedéseit. Kilenc óra előtt a beteg környezete elhagyta a szobát, csupán Klotild főhercegnő és József főherceg maradt ott.

Janny Gyula egyet. tanár segédeivel levette a kötést, s a sebet megmosva, azt új kötéssel látta el. A kötés közben a szerencsétlen főhercegnek óriási fájdalmak lehettek, mert többször elvesztette eszméletét. Aroza a gyötrő láztól kipirult, s szája igen kiszáradt. Az orvosok italt akartak neki adni, de nem vette be. Kötözés után a beteg állapota láthatólag rosszabb volt. Klotild főhercegnő ennél fogva felhívatta Schaffer Jakab jézustársasági atyát, hogy a beteget az utolsó szentséggel ellássa.

László főherceg ekkor teljes eszméleténél meggyónt, megáldozott a szent atyának, aki azután feladta neki az utolsó kenetet.

A szerencsétlen főherceg ekkor elvesztette eszméletét s azt nem is nyerte többé vissza. Csupán Janny tanár s a család tagjai voltak ekkor a haldokló szobájában.

Az igazgató főorvos jelentette, hogy a katasztrófa nemsokára bekövetkezik, ami 10 óra 45 perczkor meg is történt. A főherceg fenséges édes anyja karjaiban halt meg, s aroza mit sem változott, azon a szenvedés nyomai alig látszanak. A család tagjai még most, délután egyórákor is a halottas ágyánál vannak s szokogva, megtörtén állanak a halott mellett.

Az elhunyt főherceg az eddigi intézkedések szerint estig a kórházban marad. A temetést illetőleg azonban semmiféle intézkedés nem történt s így még nem tudni, vajjon a főherceget hol helyezik örök nyugalomra.

A főhercegi család a temetés rendezésével az „Entreprise des pompes funébrés” intézetet bízta meg. Déli egy órakor kezdték meg a tanácskozást a temetésre vonatkozólag, a részleteket azonban később állapítják meg.

Kijövet onnan, a doktortal találkozott, hallotta a mormogását: szegény ember . . .

Mégis elveszi . . . Az egyet, az egyetlent, a hogy a törvény szabja.

V.

Szegény Miléva. Olyan volt, mint az árnyék, csak a képei hegyén, nagy szemeiben égett a tuberkulózis láza. De fölkelt; a remény, a boldogság egy kis lelket öntött belé. Tudta mindenki, hogy veszendő, csak ő nem. Hisz semmije se fáj. Kicsit gyenge, de, javul már.

Hogy kiszinezte a jövőt. Olyik ábrándnál tűzbe borul az aroza. Hisz olyan közel van már.

Közbe halk, rekedtes köhögés fogja el. Bacsikulinek lehetőleg halasztani akarták az esküvőt. Vártak. Becstelenes önzésből.

Vászó pedig siettette a dolgot. Nehogy eikéssék. A törvény szigora, mely a papnak tiltja a másodszor való nászt, egész súlyával nehezedett a család lelkére. Vászó rá se gondolt. Szűz lelke becstelenságnak tartotta, hogy a törvényre gondoljon. Hát amugy, a nélkül kellene ő neki valaha más?

Nagyon hangos dolog a rácz lakadalom, ha pap is a völgegy. De az övék nem volt az. Nehézkés hallgatagság vett erőt a násznapon. Csak a menyaszonynak (olyan volt szegény, mint a nádszál) — volt jó kedve. Szinte gyerekes volt. Azt kérdezte a nyoszolyóktól:

Táviratok.

Budapest, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) Feladatott d. e. 11 óra 24 perczkor) László főherceg ma délelőtt 11 órakor vérmérgezésben meghalt.

A főherceg elhunyt előtt áhitatosan magához vette a halotti szentségeket.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. táv.) László főhercegeért az egész főváros fekete lobogókkal telve. A lapok külön kiadásban rendkívül melegen emlékeznek meg az elhunytól. József főherceg a halálesetet azonnal megsürgönyözte a királynak, mire táviratilag meleg és szívélyes vigasztalást küldött a király. A részvét-ivére föliratkoztak a miniszterek, egyet. tanárok, tábornokok és kamarások.

Budapest, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) László főherceg halottas ágyánál családtagjai szívtépő jelenetekkel bucsuztak. A halottat a várpalota kápolnájában felravatalozták és valószínűleg ugyanott a kriptába temetik József nádor mellé. A királyt várják a temetésre.

Budapest, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) László főherceget ólomkoporsóba tették és arczáról Strobil halotti maszkot vett fel. Bebalzsamozását gyors felbomlása megakadályozta.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. táv.) A „Bud. Tud.“ jelenti illetékes oldalról, hogy László főherceget a budai várkápolna sirboltjában fogják örök nyugalomra helyezni. A temetés napját holnap állapítják meg. A holttestet, melyet szombatról vasárnapra virradó éjjel a Vöröskereszt kórházból a várkápolnába visznek, magában a kápolnában helyezik ravatalra. A ravatalt közszemlére bocsájtják. Azudvari gyász tekintetében csak később történik rendelkezés. A szabályok szerint 12 napi gyász várható.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. táv.) Bánffy miniszterelnök a gyászvir vétele után Bécsből a következő táviratot intézte József főherceghez:

Kimondhatlan fájdalommal értesülök a fenségtetek és fenségtekkel együtt a szeretett uralkodó családot, és hazánkat ért borzasztó veszteségről, a

— Té, ugy-e, hát nem tánczolunk? — Azok meg sirva borultak az ölébe.

VI.

Baokuliuné odaköltözött a pap fiához a virághullást őrizni. Van-e hullóvirágnak méze? Mikor november leszdedte az őszi rózsákat skilehelte a nehéz, nyirkos ködöt, Miléva nem kelt föl többet.

De még akkor se hitte, hogy vége van már, mikor mindenki már tudta. Tavaszról álmódott, verőfényről. Majd akkor, akkor! Ha zöld lesz megint a komlólugas. Ezt a szent Györgyöt is kivisztük. Ugye, ki?

Soká huzta. Ez a finom szerkezet, a tüdő, nagyon erős is. Mig csak egy szeletje ép: dolgozik az a szelet. Sebes, izgatott, százszoros munkát végez és — kopik. Aztán tehetetlen lesz a szív. A lélek is, mintha összezsugrodott, elkopott volna: elválnak egy piszi sóhajban, minden nagyobb kötődés nélkül.

Az új pap első hallottja a felesége volt. Goszpodij pomituj.

VII.

Tudta a katasztrófát, nem tért ki előle. Tudhatta a törvényt, mely bekeríti a pusztát, melyen bolyongania kell majd egyedül — s nem riadt vissza a pusztaságtól, nem ijedt meg a törvénytől.

Szeretett. Hős volt. Ki fogja megkoszorúzni?

mely megrendíti minden magyar ember szívét. Enyhitse fenségtetek fájdalmát az egész magyar nemzet közérzete, a melylyel a fájdalomban osztozik.

Bánffy Dezső.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. táv.) Löbenstein udvari tanácsos szertartási igazgató holnap Budapestre érkezik, hogy megtegye a temetés tekintetében a király főudvarmesterei hivatala részéről a szükséges intézkedéseket.

BELFÖLD.

A miniszterelnök beszámolója. Báró Bánffy Dezső miniszterelnök a jövő hét keddjén tartja beszámolóját Szilágy-Somlyón, ahol az odaérkezendő kormányelnök ünnepies fogadására máris készülnek. A lakosság pártkülönbség nélkül arra törekszik, hogy báró Bánffyt ne csak a külsőség hideg pompájával, hanem igazi nyájassággal és szeretettel is fogadják. A programot a polgármester állítja össze, de azt már eddig is elhatározták, hogy diadalkapukat emelnek, a várost föllobogózzák és kivilágítják, valamint hogy a bevonuláskor lovas bandérium nyitja meg a menetet.

Bánffy és Agliardi. A bécsi N. W. Tagbl. írja: Helybeli és budapesti politikai körökben a legutóbbi időkben hírek keringtek Bánffy apósti nunczius kibéküléséről. Jól értesült körökből tudjuk, hogy kibékülésről a szó közönséges értelmében nem lehet szó, mert Bánffy báró és Agliardi között s z e m é l y e s differenciák sohasem forogtak fenn. Ami a politikai differenciákat illeti, Kálnoky visszalépése után magyarországi kiválóan konzervatív részről tettek ugyan kísérletet arra nézve, hogy a nunczius továbbra is megmaradhasson bécsi állomásán, de sem akkor, sem most nem érhettek el pozitív eredményt.

A magára maradt néppárt.

Budapest, szeptember 6.

A magát néppártnak nevező főúri igazgatók és felforgatók szövete ma-holnap teljesen el lesz szigetelve a józan hazafias közvélemény üdítő tengerében. — A püspöki konferencia zárt ajtó mögül is világosan és érthetően szivárgott ki az az örömhír, hogy a katolikus egyháznagyok tanácskozása folyamán nem emelkedett egyetlen hang sem, mely a Zichy Nándor-féle tulzásokkal szolidaritást vállalt volna.

E nagyfontosságú konferencián fényesen győzött amaz eszme, melyet Magyarország hercegprímása annak idején a „Pax“ jelszó alatt hangoztatott, s amelynek előbb-utóbb, az izgalmak lecsillapultával, győzedelmeskednie kellett. Mert nehéz lett volna föltételezni a magyar főpapokról, hogy ők a szeretett vallása és a haza nevében szítsák azt az áldástalan tüzet, melyet egy igazgató csapat gyújtott meg az egy időre könnyen félrevezethető néplékében.

E veszedelmes játéka a tűzzel csak egy pár helyen kezdett sikerülni a főúri és alpapsági hecczelőknek. Ma, a püspöki konferencia megnyugtató lefolyása után, s három kéttel a szabadelvű reformtörvények életbelépése előtt, nincs az országban az a vakbuzgó vidék, nincs az állampolgároknak az a számottevő csoportja, amely hajlandó volna a törvény s a béke ellen izgatókkal egy hürön pendülni.

Az ország több vidékéről — nevezetesen a Bácságból és Pécs környéke felől — máris örvendős hírek érkeznek, melyek a mellett bizonyítanak, hogy azok a „vallástalan“ reformok korántsem fognak a sokat emlegetett

n é p körében oly nagy „visszatetszet“ és „megbotránkozást“ szülni, mint azt az ultraklerikális had nap-nap mellett megjósolni jónak látja. Az egyházpolitikai törvények életbeléptetésére vonatkozó alispáni rendeletet cob-szó mellett hirdetik ki a falusi lakosságnak, s a nép nem zúdul fel az istentelen liberális államhatalom ellen. Sőt ellenkezőleg. Figyelemmel hallgatja s érdeklődéssel kíséri a jegyző magyarázatait, melyek azt hangsúlyozzák, hogy a honpolgároknak ez új kötelezettsége amilyen hasznos és ezélszerű az államra, épp oly veszélytelen az egyházra s a nép vallásos érzelmére nézve. Es amellett még ingyenes is és valami nagy zaklatással bizony nem jár. A nép a falusi jegyzőnek mondókáját az ország nagyon is katolikus egy néhány vidékén még lelkesen meg is éljenzte.

Tehát korántsem irtózik a szabadelvűség ördögétől. Ezt csak a „néppárti“ fekete sereg festi a falra. E pingálási kedvtelősütkben az ultramontán főurakat hovatovább nem lesz érdemes zavarni. Hisz ma már se a püspökökre, se a népre nem támaszkodhatnak. — Egyedül, elszigetelve állanak ők, ahogy elejétől fogva megérdemelték.

IDŐJÁRAS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 766.7 milliméter, délután 2 órakor 766.2 milliméter. Nőmérsék: reggel 7 órakor C° + 18.5, délután 2 órakor C° + 20.1. Szél irányja és ereje: reggel 7 órakor K. 3, délután 2 órakor EN. 2. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJOSLAS.

A kisponti meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 7. —

Derült. — Száraz. — Meleg.

HIREK.

Szeptember 7. Szombat. Róm. kath. naptár: Regina. — Protestáns naptár: Regina. — Izraelita naptár: Szava. — Görög-keleti naptár (augusztus 26.): Adorján. — A nap kől 5 óra 28 perczkor, nyugszik 6 óra 28 perczkor. Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházpüspök II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Könyvtár-nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgár iskola, földszint.

— László főherceg meghalt! Azt a mélyen megdöbbentő hirt, hogy László főherceg, József főhercegnek kisebbik fia, a kisjenői vadászaton történt balesetét folytán tegnap délben vérmérgezésben váratlanul meghalt, osztatlan részvéttel és izgalommal fogadta Aradváros teljes közönsége. Megdöbbenés, ijedelem látszott minden arczon, mikor a kegyetlen hír szájról-szájra tovább járt. Az Aradi Közlöny volt az első, mely a lesújtó gyászesetet rendkívüli kiadásban a közönség tudomására hozta. — Szerkesztőségi telefonunk egész délután és este csilingelt, minduntalan részleteket kértek a megdöbbentő hírről. — A fiatal főherceg nagyon szerette Kisjenőt, fenséges atyjának aradmegyei birtokát, minden évben kétszer is lejött ide vadászatra s annál lesújtóbb reánk a gyászvir, hogy éppen itt érte az ifjú főherceget végzetes balesete. — A kis főherceg haláláról lapunk mai számból részleteket közöl. A megdöbbentő gyászvir hallatára Aradváros számos köz- és magánépületén tüzték ki a gyászlobogót. A délutáni órákban már ott komorkodott és hirdette a visszavonhatatlan gyászt a fekete lobogó a megyeházán, a törvényszéken, a városházán, a romai katolikus templomon, Llyoid helyiségen, a kereskedelmi és iparkamara hivatalánál és még igen számos helyen.

— **Közigazgatási bizottsági ülések.** Arad megye és Aradváros közigazgatási bizottsága ma, szombaton tartja meg szeptember havi ülését Fábrián László főispán elnöklése alatt. A megyénél délelőtt 9, a városnál délután 4 órakor veszi kezdetét az ülés.

— **Arad megye részvétele.** Fábrián László főispán tegnap az alábbi körlevelet küldötte meg a megyei köztörvényhatósági bizottság tagjainak:

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága, folyó szeptember hó 9-én hétfőn délelőtt 10 órakor, rendkívüli közgyűlést tart.

Tárgy: László főherceg O Fenségenek elhunyt alkalmából a vármegyei közönség részvételek kifejezése végett teendő intézkedés.

Miről a törvényhatósági bizottsági tagurak tudomás és részvétel végett, és pedig a közbeeső idő rövidsége miatt, ezuttal közvetlenül értesítettnek.

Aradon, 1895. szept. hó 6-án.

Fábrián László s. k.,
főispán.

— **Városunk vízművei gyorsan haladnak a betelezés felé.** A csatornázás utcai része készen van, a vállalkozók a Szél-utczában, s a József-főherceg uton már a vízvezetési csöveket rakják le; a vízszűrő s a tisztaviztartó medenczék alapozását is megkezdték. A gépházban elhelyezett kazán-párt és légszűrő-párt naponta próbálják. A gépek mindegyike kifogástalanul működik.

— **Arad megye állandó választmánya** tegnap délután ülést tartott Fábrián László főispán elnöklése mellett. Az ülésen a vármegyei országos képviselőt választó polgárok névsorát nézték át és bírálták felül.

— **A radnai-uti védőtöltés.** A radnai-uti töltés felemeléséről már többször irtunk. A város tegnap tárgyalta újra efelett Arad megye alispánjával, s az érdekeltségek küldötteivel. Az árvízvédelmi szempontból megejtett tárgyalások még ezideig konkrét eredményre nem vezettek, s valószínű, hogy újabb tárgyalás válik szükségessé.

— **A transverzális műút.** Az alföldi transverzális műút aradvármegyei szakaszán létesítendő 4 vastelszerkezetű hid építésével a kereskedelemügyi miniszter Fodor és Reisinger aradi vállalkozó céget bízta meg, és velők a szerződés meg is kötött; ugyancsak az alföldi transverzális műút szentes-erdőhegyi szakaszán szükséges utkaparóházak építésével Dobozy Mihály és Dobozky József szentesi vállalkozók bíztattak meg.

— **Lövészek nagy napja.** Az aradi polgári lövészegylet f. hó 7-én, 8-án és 9-én tartja meg idei nagy díj-lövészetét. Az ünnepélyek sorrendje ez:

Szeptember 7. Reggel 8 órakor a díjlövészet megnyitása a főlövészmeister, vagy helyettese által. A díjlövészet tart déli 12 óráig; délután fél 3 órától estig.

Szeptember 8. A díjlövészet folytatása reggel 8 órától déli 12 óráig, fél 1 órakor diszebed, délután a lövészet folytatása estig.

Szeptember 9. A díjlövészet folytatása reggel 8 órától déli 12 óráig, 2 órakor a díjlövészet folytatása este 6 óráig, fél 7 órakor a díjak elosztása a főlövészmeister által.

Mély-lövésekre és kördíjakra 20—20 mozsár — és tekepályára 10—10 díj van kitűzve. A diszebedre előjegyezhetni a körözött ivéken, továbbá Fejér Gyula, Domonkos Testvérek üzletében s szombatig a lövölde helyiségében. Egy teríték ára 1 forint 50 kr.

— **Állami anyakönyvvezetés.** A m. kir. belügyminiszter az állami anyakönyvi felügyelői

kerületek beosztását annyiban változtatta meg, hogy a fő- és székváros, a törvényhatósági joggal felruházott városokat és a rendezett tanácsú városok közül azokat, melyekben a polgármester az anyakönyvvezető, az állami anyakönyvi felügyelő hatósági terület köréből kivonta, egyszersmind azonban az illető állami anyakönyvi felügyelőket miniszteri biztosok minőségében, ezen városok területére nézve, a felügyelő hatósági utasítás 14. §-a alapján, megbízta az ezen utasítás 4. §-ában jelzett földadatok teljesítésével.

— **A tanító-egylet közönete.** Az Aradvidéki Tanító-egylet folyó évi július hó 9—10—11-én lezajlott jubiláris közgyűlése méltó betetőzése volt azon munkásságnak, mit az egylet 25 éves fennállása alatt kifejtett. Büszkén gondolunk vissza a múltra, mely jövőnkre fényt áraszt, büszkén azért különösen, mert jubiláris üléstünk a társadalom oly mérvű érdeklődését tudta felkelteni, melyenre még alig számíthattunk. — Mi régóta élünk azon meggyőződésben, hogy a tanügy közügy s így nemcsak méltó, de kötelező tárgya mindenki gondoskodásának s rég óta hangoztatjuk, hogy míg ezt mindenki át nem éri, addig az haladni, eszményi magaslatra jutni sohasem fog. Jubiláris ülésünk arra enged következtetni, hogy az eszme érni kezd, s egy szebb jövő hajnala kezd derengeni tanügyünk egén. Különbözn hova magyarázhatnók azt a széles körű érdeklődést, melylyel találkoztunk, mire értelmezhetnók azt az érdeklődést, melylyel annyian velünk voltak, s gyűléseink, ünnepélyeink fényét emelték? S ha a reményeinkben nem csalódunk, úgy ezen tanügy iránti érdeklődés felkeltése egyletünk legsikeresebb munkája. Közgyűlésünk 16. sz. alatt kelt határozatában kellőleg méltatta ezen tényt s jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét mindazok iránt, kik ülésein, ünnepélyein megjelentek vagy az egyletet üdvözölték, s így a tanügy s annak munkásai iránt való érdeklődésüknek jelét adták. Midőn egyletünk eme köszönetét a nagy közönség előtt tolmácsoljuk, kérjük szíves támogatásukat a jövőre is. Az Aradvidéki Tanító-egylet nevében: Decsy Géza elnök, Szomor István titkár.

— **Kerékpározók kirándulása.** Az aradi kerékpár-club ma este 8 órakor Német-ságra éjjeli kirándulót rendez. Távoltság oda és vissza 29.4 km, — gyülekező este 1/8 órakor a „Baross“-parknál. Vendégek sportszerű ruhákban szívesen láttatnak. Pontos megjelenést kér a m. parancsnokság.

— **Egy esperességből három.** Békés-csabai levelezőnk jelenti: Még csak az ág. ev. egyetemes gyűlés jóváhagyó határozatát várják és a békési ág. ev. esperesség három esperességre fog szervekedni. A kerület a megoszlást elfogadta. Már az esperességekben hallatszanak is a jelöltek. Achim Adam esperes bizonyos nyai nem lesz újra megválasztva, de kijelentése szerint nem is reflektál rá. Esperesek lesznek a békésiben Veres József orsz. képviselő, orosházi lelkész, az arad bérésiben Koren Pál csabai lelkész, a csongrád csanádiban Petrovits Soma szentesi, vagy Csinkovszky Márton ambrózfalvi lelkész. Felügyelőül Zsilinszky Mihály államtitkár, Havár Dániel orsz. képviselőt, báró Solyomossy Lajost, Hász Sándort és Mojsik Lajost emlegetik.

— **Anyakönyvvezető fizetése Makón.** A belügyminiszter a makói állami anyakönyvvezető évi fizetését 400 frtban állapította meg, de ez ellen Makó városa felírt a miniszteriumhoz s feliratában 800 frt fizetést kért az anyakönyvvezető részére. A belügyminiszter a napokban döntött a kérvény felett, még pedig kedvezően, amennyiben megadja a 800 forintot a makói anyakönyvvezetőnek.

— **Megdicsért pályaművek.** Az aradvidéki tanítóegylet által kitűzött pályatetelekre beérkezett művek közül a „Nézd a buzakalászt, büszkén emelkedik az égnek, míg üres, s ha megért, földre konyitja a fejét. Kérkedik éretlen kincseivel az iskolagyermek, míg a teljes eszű bölcs megalazza magát“ s az „Is-ten után a haza“ jellegűekkel ellátottak a bíráló

bizottság véleményes jelentésére dícséretben részesültek. Fehivatnak nevezett művek szerzői, hogy műveiket az egylet elnökségénél átvehetik. Aradon, 1895. évi szeptember 4-én. Decsy Géza elnök.

— **Ellopott holttest.** Rejtélyes és eddigelő szokatlan lopási esetről értesült az aradi csendőrség. A zádorlaki malmok alatt a molnárak tegnap egy ismeretlen holttestet fogtak ki a Marosból, s azt — míg a rendőrségnek jelentést szándékoztak tenni — a parton helyezték el. Nagy volt azonban csodálkozásuk, midőn visszajöve, a holttestet seholsem találták. Valószínű így, hogy a holttestet valami oly egyén lopta el, akire nézve annak nem létezése felette fontos volt. Ez annyival inkább valószínű, mivel az illető alak — a molnárak állítása szerint — alaposan és visszavonhatatlanul meg volt halva. Nem lehetetlen, hogy az esethátta meggett bűntény rejtőzik, melyet a további vizsgálat lesz hivatva kideríteni.

— **Megállt az idő kereke.** Tegnap a minorita-klasztromban senkisémet vőnt. Az öreg harangozótól felfelé, senki sem érezte, hogy teste rugékonyságából valamit veszített volna. Ugy sejtették ott benn, ez az állapot vezet az örök ifjúsághoz. Pedig egyéb sem történt, mint hogy megállt a minorita-templom toronyórája, s ezzel együtt a nap, melyet amannak a szeszélye szerint igazitanak. Akik est észrevették, az álló napról önkéntelen Jericho ostromára gondoltak, volt asomban néhány olyan bámoló is, akinek Uff király, s az ő hűséges Siroccoja jutott eszébe. Ez utóbbiak sokkal kedélyesebbnek látták a fatálisan bosszantó állapotot, mint amazok, akik az új kore csodájában jósolni vélték a világ elpusztulásáról. Ott benn alighanem elfelejtették felhuzni az óraművet, ezért állt meg az idő kereke, s ezért volt tegnap mindig csak: t i z ó r a.

— **Előmunkálati engedélyek.** Szathmáry Lajos kir. közjegyző s dr. Darabanth János ügyvéd vinga lakosoknak, a magyar kir. államvasutak Varjas állomástól Kis-Szt.-Péter, Kétfél, Kis-Telep, Majlátfalva és Monostor irányában a magyar kir. államvasutak Vinga állomásáig vezetendő helyi érdekű vasutvonalra megadott előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy évre meghosszabbította.

— **Új kávé.** A templom-utcai minorita palotában levő „Baross kávéház“ gazdát oserél, ugyanis holnap veszi azt át Hornisóher János pécsi kávé, ki e szakmában már hosszú évek óta működik és mielőbb kifogja itt is nyerni jó modora által a közönség bizalmát. A kávéházat most ujonan renoválják, és a közönség tudomására fogják hozni az üzlet megnyitását.

— **Névmagyarosítás.** Kiskoru Spitzer Richárd aradi illetőségű és ugyanottani lakos vezetéknevének „Sebők“-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **Hegyi Aranka** — aradi primadonna. A nagyváradi „Szabadság“-ban olvassuk az alábbi, minket közelről érdeklő hirt:

Hegyi Aranka, a népszínháznak éveken át állandóan a leggraciózusabb művésznő: czímmel jellemzett primadonnája végkép megvált a népszínházról. Már nem is lép ott fel többet. Mondják, hogy a művésznő a vigszínházhoz szerződött, a télen pedig Aradon Leszkaynál fog mint állandó vendég szerepelni. A távozó R. Réthy Laura helyére Leszkay így a legszerencsésebben oldja meg a primadonnakérdést.

— **Távozó énekesnők.** Kormos Ferike és Erdei Rózsika, akik virágvasárnapig voltak szerződötve Leszkay társulatához, szerződésüket felbontották és a társulat kötelekéből szeptember elsején kiléptek. Helyettük Leszkay András K. Pálffy Ninát szerződötte Aradra soubrette és népszínműénekesnőnek.

TÁVIRATOK.

Minisztereiink a királynál.

Bécs, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) A király ma fogadta B á n f f y és L u k á c s minisztereket hosszabb kihallgatáson. A pénzügyminiszter az 1896. évi államköltségvetés előirányzatát terjesztette elő.

Budapest, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) A Bud. Tud.-nak távirják Bécsből, hogy a király B á n f f y és L u k á c s minisztereket ma délelőtt tizenegy órakor hosszabb kihallgatáson fogadta. A pénzügyminiszter ez alkalommal valószínűleg jelentést tett az 1896. évre már elkészült állami költségirányzatról. L u k á c s, ki délelőtt hosszabb ideig értekezett B ö h m osztrák pénzügyminiszterrel, a délutáni gyorsvonnattal, B á n f f y pedig, ki délután hosszabb időn át értekezett G o l u h o w s z k i v a l, este Budapestre visszautaztak.

Anyakönyvvezetők kinevezése.

Budapest, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) A Bud. Tud.- jelenti, hogy Perczel Dezső belügyminiszter ma kinevezte a bars-megyei anyakönyvvezetőket. A kinevezéseket a Hiv. Lap.- holnap közli.

Meggyilkolt miniszteri titkár.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. táv.) A király ép ma nevezte ki miniszteri titkárrá F i s c h e r Józsefet (a Petőfi életírójának bátyját) — és ugyancsak ma halva találták F i s c h e r t a b u d a k e s z i e r d ő b e n. Fischer tegnap ment ki az erdőbe cserkészni, és ma bezuzott koponyával, holtan találták meg. Valószínűnek tartják, hogy orvvadászok ölték meg, de nem lehetetlen, hogy rablógyilkosságnak lett áldozata.

Budapest, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) F i s c h e r miniszteri titkár haláláról azt gyanítják, hogy belezuhant egy sziklahasadékba, mitől fegyvere elsült, a robbanó golyó homlokába hatolt és koponyája hátsó lapját kiröpítette. Rablógyilkosságot és amerikai párbajt is emlegetnek.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar osztálysorsjáték.

Olvasóink késégkívül gyakran találkoztak ezzel a címmel az utóbbi időben, mert ismert dolog, hogy az országgyűlés felhatalmazása és a király által jóváhagyott törvény alapján a millenniumi kiállítás alkalmából rendezik az első magyar osztálysorsjátékot és ennek a sorsjátéknak hasznából egy millió forintot a kiállítás ozéjaira fordítanak. A hírlapokban napról napra lehet olvasni az osztálysorsjátékról vonatkozó híreket, de a közönség nagy része még mindig nem tudja, hogy tulajdonképpen mi is ez az osztálysorsjáték?

Az osztálysorsjáték nem egyéb, mint több sorshuzásnak egybevonása. Több sorshuzás tehát egybevonva, képezi az osztálysorsjátékot, míg ennek keretében minden egyes sorshuzásnak osztály a neve.

Tulajdonképpen mindegyik osztály önmagában is egy önálló sorsjáték, úgy hogy bárki tetszése szerint akár az egész sorsjátékban, akár pedig csak egy-egy osztályban vehet részt.

Természetesen ahány osztályban résztvesz, annyi osztályra kell fizetni, mert minden újabb osztályban pályázik az ő sorsjegye a nyereményekre. Ezek a nyeremények pedig oly nagyok, amilyenek Magyarországon, de még a külföldön is még sohasem voltak. Mert hát a szerencsés esetben 1 millió koronát lehet nyerni a magyar osztálysorsjátékon.

A dolog úgy áll, hogy a kiállítás alkalmából rendezendő első magyar osztálysorsjáték két osztályból áll, vagyis két

huzása van. Mindenki vehet sorsjegyeket és pedig tetszése szerint csupán az első osztályra, vagy pedig mindkét osztályra.

Csupán az elsőosztályra egy sorsjegy ára 20 forint, s ezt úgy hívják: osztálysorsjegy; mindkét osztályra pedig 40 forint, ezt teljes sorsjegynek nevezik.

Az egész sorsjegyjáték következőképpen fog történni.

Osszesen van 100,000 darab sorsjegy.

Ezek közül az első osztályban, tehát az első sorshuzás alkalmával 10,000 darab nyereményt huznak ki, a melyeknek legkisebbje is 40 forint, tehát kétszerannyi, mint az osztálysorsjegy ára, míg a legnagyobb nyeremény 80,000 korona. A nyereményeket minden levonás nélkül fizetik ki.

Az első huzást október hónapban tartják meg és ezen a sorshuzáson résztvesz mindenki, aki akár 20 forintos osztálysorsjegyet vett, akár pedig 40 forintos teljes sorsjegyet.

A mikor az első huzás megtörtént és kifizették a nyeréseket, akkor be van fejezve az első osztály és megkezdődik a második osztály, mely még sokkal előnyösebb, mint az első. De a másodikban csakis azok vehetnek részt, a kik mindjárt kezdetben egy 40 forintos teljes sorsjegyet vásároltak, vagy pedig azok, a kik első osztálybeli 20 forintos sorsjegyükre még 20 forintot ráfizetnek. És nagyon ajánlatos is, hogy minden ember vagy vásároljon mindjárt 40 forintos sorsjegyet, vagy pedig ha csak 20 forintos sorsjegyet vett, fizesse aztán rá a második 20 forintot is. Mert a második osztályban már csak 90,000 sorsjegy van és ezek közül 21,499 sorsjegyre jut nyeresség, úgy hogy tehát a két osztályban minden harmadik sorsjegy kap nyereményt. És hozzá milyen mesés nagyságú nyerések: 6000 koronás, 8000 koronás, 10,000 koronás, 15,000 koronás és 20,000 koronás nyeremény van egy egész csomó, de vannak aztán 50,000 koronás, 100,000 koronás, 200,000 koronás és 400,000 koronás nyeremények is, sőt a legszerencsésebb sorsjegytulajdonos egy millió koronát is nyerhet. Együttvéve 49 főnyeremény van, de még azonfelül e 49 főnyeremény közül az, a melyiket utoljára huzzák ki, 600,000 korona külön díjban is részesül, Egyszeriben milliomos lehet tehát az emberből.

Látható tehát, hogy az osztálysorsjáték alig képzelhető óriási előnyökkel nyújt. Az első huzást október 16-ikán, 17-ikén, 18-ikán és 19-ikén tartják meg, mert bizony teljes négy napig tart, a míg a 10,000 nyereményt kisorsolják. A huzást a pénzügyminiszterium ellenőrzi, egy kir. közjegyző jelenlétében. De mindenki, a kinek van egy sorsjegye, maga is ott lehet a sorshuzásnál és megfigyelheti azt, mert a huzás nyilvános lesz. A nyereményeket pedig, még az esetleg milliós nyeréseket is rögtön kifizetik a huzás után, még pedig egy krajczár levonás nélkül, eltérőleg a többi sorsjegyeiktől, a hol mindenféle, gyakran 20 százalékos levonások történnek. Az országgyűlés teljes adó és illetékmentességet adott az osztálysorsjátéknak, s így akármennyit nyer is valaki, a nyeréseget az utolsó krajczárig rögtön kifizetik.

Olyan előnyei vannak tehát ennek az első magyar osztálysorsjátéknak, a milyennel semmiféle sorsjáték sem dicsekedhetik. És ezért gondoskodva van arról is, hogy minden ember kivehesse a maga részét belőle. Lehet kapni tízedrész és huszadrész sorsjegyeket, úgy hogy bárki két forinttal vagy egy forinttal az első osztályban, — négy forinttal vagy akár két forinttal pedig mindkét osztályban játszhat, s részt vehet a csekély összegekért a milliós nyerésben is. Olyan kecsgetető előnyök ezek, a melyek megérdemlik, hogy minden egyes ember pár forinttal hozzájáruljon.

Aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, szeptember 6.

A roppant meleg időjárás gazdáinkat akadályozza az őszi munkálatokban s ennek folytán az őszi vetések is meg fognak késni, ami esetleg kártékony is lehet a jövő vetésre.

A mai behozatal óriási nagy volt s vételkedv úgy malmainknál, mint kereskedőknél igen jó volt. Behozatott mintegy 8—10000 manásza buza s mintegy 5—600 manásza rozs és árpa.

Elkelt:

I. minőségű buza 5 frt 60 krtól 5 frt 80 krajczárig.

Közép minőségű buza 5 frt 30 krtól 5 frt 50 krig.

Roza 4 frt 80 krtól 4 frt 90 krig.

Arpa 4 frt 70 krtól 4 frt 80 krig.

Zab 5 frt.

Tenperi 5 frt 60 kr.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog összegjelentése. —

Budapest, szeptember 6.

G a b o n a ű z l e t: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv szintén jó volt s az irányzat megszilárdult, elkelt 60000 mm. jól tartott napi áron.

	manásza	kilogramm	frt
Tiszavidéki	800	82.	6.67 ^{1/2}
"	200	81.	6.67 ^{1/2}
"	300	81.	6.65
"	100	81.	6.65
"	100	81.	6.65
"	100	81.	6.62 ^{1/2}
"	100	81.	6.57 ^{1/2}
"	200	81.	6.45
"	200	81.	6.60
"	800	81.	6.52 ^{1/2}
"	100	80.	6.52
"	500	80.	6.55
"	100	80.	6.40
"	100	80.	6.45
"	100	79.	6.45
"	100	79.	6.42 ^{1/2}
"	200	79.	6.50
"	150	79.	6.40
Pestvidéki	200	82.	6.67 ^{1/2}
"	150	81.	6.50
"	100	80.	6.50
"	100	80.	6.50
"	100	79.	6.50
"	200	79.	6.50
"	1000	80.	6.50 ^{1/2}
"	100	83.	6.47
"	100	79.	6.40
"	100	78.	6.30
"	100	77.	6.30
"	100	77.	6.30
Székesfehérvári	200	79.	6.50
"	1800	78.	6.50
"	1600	78.	6.50
Pancsovai	4300	79.	6.35
"	4000	79.	6.35
Dunai	2900	78.	6.30
"	2500	78.	6.32 ^{1/2}
Bajai	2500	77.	6.37 ^{1/2}
Török-Becsei	3400	79.	6.55
"	8900	78.	6.50
Hartai	1900	77.	6.50
Bácsi	2900	78.	6.50
Vásárhelyi	3400	80.	6.60
Bánáti	2200	79.	6.55
"	5000	80.	6.55
"	8900	79.	6.58
Bihari	100	79.	6.40
"	100	79.	6.45
Serlei	5200	77.	6.42 ^{1/2}
"	8000	77.	6.42 ^{1/2}
Zab	100		6.20
"	200		6.10
"	100		6.05
"	100		5.85
"	400		5.80

H a t á r i d ő ű z l e t Amerikából ma szilárdabb árfolyamokat jelentettek, s nálunk is szilárdan indult az üzlet búzában és tengeriben s tekintettel az élénk vásárlási kedvre tengeri különösen megszilárdult.

Zárul 12 órakor:

Oszti buza	6.38—6.39
Buza május—júniusra	6.36—6.38
Tavasszi roza	6.09—6.11
Oszti roza	5.70—5.72
Tengeri május—júniusra	4.69—4.71
Tengeri július—augusztusra	5.40—5.45
Tavasszi zab	5.96—5.98
Oszti zab	5.70—5.72
Repose	9.85—9.75

K ü l f ö l d: New-York búzára $\frac{3}{8}$ — $\frac{1}{2}$ szilárd, tengerire $\frac{3}{8}$ lanya. Chicago búzára $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ szilárd, tengerire $\frac{3}{4}$ szilárd. Páris és Liverpool lanya, London változatlan.

E r t é k t ő z s d e: Ma is lanyhán indult az üzlet s tekintettel a bécsi lanyhább jegyzésekre, s az itteni gyenge vételkedv papirjaink ellanyhultak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	407.60
Magyar hitelrészvény	488.50
Osztrák államvasút	412.60
Rima-Murányi	392.—
Lombard	111.50

== Budapest-kőbányai értékeskereskedelmi csarnok. 1896. évi szeptember hó 5-én. Hízzott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kilon felül, sulyban) —. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) —. krig. Fialat nehéz (páronkint 320 ki-

gron felüli súlyban) 50.—50,5 krig. Fialat közép (pkint 251—320 krig súlyban) 50.—50,5 krig. Fialat könnyű (pkint 250 kgr. terjedő súlyban) 50,5—51. krig II. Magyar s z e d e t t: Nehés (páronkint 280 kigron felüli súlyban) —. —. krig. — Közép (pkint 220—280 kigr. súlyban) —. —. krig. — Könnyű (pkint 220 kigrig terjedő súlyban) —. —. krig. S z e r b i a i: Nehés (páronkint 260 kigron felüli súlyban) 51.—52. krig. Közép (páronkint 220—260 kilogramm súlyban) 51.—52. — krig. — Könnyű (páronkint 220 kigrig terjedő súlyban) 51,5—52. krig. S z e r b i e t s z á m 1895. szept. hó 8-án volt készlet 28278 darab. 1895. szept. hó 4-én felhajtattott: — darab. 1895. szept. 4-én elszállítottott 195 drb. 1895. szeptember 5-én maradt készletben 28083 drb. — A h i z o t t e r t e t t é s ü z l e t i r á n y z a t a: Kiassé keilemesebb.

S z e s z ű z l e t.

— Szeptember 6. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 52 forint 25 krajczár, kicsinyben 52 forint 75 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleérve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatöze.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 6. d. u. 5 óra.

Buza bányási új	6.25— 6.80
Buza tiszavidéki	6.30— 6.85
Buza pestvidéki	6.20— 6.80
Buza fejeérmegyei	6.15— 6.80
Buza bécskai	—
Roze új, elsőrendű	5.85— 5.70
Roze új, másodrendű	5.80— 5.85
Arpa takarmány	5.15— 5.40
Arpa égetni való	5.60— 6.30
Arpa sörfőzdei	6.90— 8—
Zab	5.95— 6.30
Tengeri bányási	5.55— 5.80
Tengeri másodmü	5.45— 5.50
Káposzta-repoze bányási	8.85— 8.75
Köles	5.25— 5.75
Buza márczius—április	6.87— 6.39
Buza szeptember—október	3.39— 6.40
Buza május—június	—
Roze szeptember—október	5.72— 5.74
Tengeri május—június	4.70— 4.71
Tengeri július—auguszrus	—
Tengeri októberre	5.40— 5.42
Zab márczius—április	5.95— 5.96
Zab szeptember—október	5.70— 5.72
Káposzta-repoze auguszrus—szeptember 1894	9.65— 9.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden.

Budapest, 1895. szeptember 6.

Magyar aranyáradék 4%	122.50
Magyar koronáradék 4 1/2	99.75
Magyar arany 4 1/2%	124.25
Magyar ezüst 4 1/2%	108.50
Magyar keleti vasút 1876.	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar italmegváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyerevény-sorsjegy kölcsön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	147.50
Osztrák papírjáradék	101.—
Osztrák járadék ezüst	101.25
Osztrák járadék arany	122.50
Koronáradék	101.25
1860-iki államsorsjegyek	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1088.—
Magyar hitelbank részvény	489.50
Osztrák hitelbank részvény	407.70
Osztrák-magyar államvasút	412.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.57
Weitzer János gép- és waggongyár részvény	844.—
Német birodalmi márka	69.05
London	120.85
Páris	47.80

VIZJELZÉS.

1895. évi szeptember hó 6-án reggel 7 órakor észlelt víz-állások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőzén:

Észlelési állomás	Hőmérséklet °C	Időjárás	Vízállás	
			ostimétr.	Magyartagság ostimétr.
Branyioska	+ 17°	derült	+ 2	—
Gyulafehérvár	+ 15°	derült	+ 60	—
Arad	+ 22°	derült	+ 142	—
Makó	+ 21°	derült	+ 31	—
Szeged	+ 20°	derült	+ 7	—

▲ + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
▲ — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1895. szeptember 6.

A m. kir. folyamérséki hivatal.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

1809/1895.

Pályázati hirdetemény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál egy 700 forint évi fizetéssel kapcsolatos irodai segédtszti állás betöltendő lévén, azokat akik ezen állást elnyerni ohajják s az 1883. évi I. t. cz. 19. §-ban előirt minősítéssel bírnak felhivom, hogy pályázati kérvényüket a folyó évi szeptember hó 10-ig hozzám bemutassák.
Arad, 1895 évi augusztus hó 18 án.

Salacz Gyula

kir. tanácsos polgármester.

Hirdetemény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminis-teriumnak 51471/95 sz. a. kelt magas rendelete alapján közhírré teszük, hogy az országos honvédségélyző egyeslet felügyelő bizottsága f. évi május hó 16-án tartott ülésében hozott és a m. kir. Miniserelnök ur által jóváhagyott határozata szerint az 1848/49-iki honvédségi szolgálat igazolha-tására 1895. évi október hó 1-ig terjedő záros határidő tüzetett ki oly formán, hogy oly nyugdíjazási és segélyezési kér-vények, melyben a tényleges honvédségi szolgálatot igazoló teljes hitelességű és a fentemlitett záros határidőn belül kiállított bizonyítékok nem mellékeltek, figye-lembe vétetni nem fognak.
Arad, 1895. évi július hó 9-én.

A városi tanács.

18929/1895.

Hirdetemény.

Figyelmeztetnek az egyes házak tulajdono-sai, hogy a ház összekötöttéseknak a csatornázási hálózatral való összekapcsolása és a csatorna elzáró készülékeinek eltávolítása mindaddig meg-engedve nincs, mig az illető kerületben az ejec-tor állomás működése ki nem próbáltott.
Az egyes ejector állomások kipróbálásának megtörténtét hirdetemény utján fogjuk közlé-teni.

Arad, 1895. szept. 2.

A városi tanács.

668/1895 g. sz.

Árverési hirdetemény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a je-lenleg Kohn Jakab által béreit felsőmarospartii 1—2 sz. 687⁸⁰/₁₀₀ □-öl továbbá ezen falerakó és a jelenleg Reiniger A. S. által béreit fale-rahely között fekvő, ezelőtt ut gyanánt hasz-nált 140²⁰/₁₀₀ □-ölyni területü falerakóhelynek f. é. október 1-től való bérbeadása iránt folyó évi szeptember hó 9-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár □-ölenkint 40 kr. évi bér.

Bánompénzül leteendő a □-ölenkint számi-tott kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfo-gadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli ár-verés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bá-nompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanács-nok urnál az árverést megelőzőleg is megte-kinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi szept. hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula

aljegyző.

15926/1895.

Hirdetemény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszterium in-téztvénye nyomán közhírré tesszük, hogy az idei bszí katonai lóvásár Aradon f. évi október hó 7-én fog megtartatni.

A részletes tervezet a levéltárban megte-kinthető.

Arad, 1895. július 24.

A városi tanács.

10708/895. k. h.

Hirdetemény.

Jellinek és Schlésinger aradi fa kereskedő czég az Arad városától bérbe vett s az élőviz csatorna, nagyváradi ut, valamint a Part utca által határozott 636 □-öl föld területen tűzifa raktárra telepengedély iránt folyamodván az 1884. XVII. t. cz. 27 §-a értelmében a telepen-gedély tárgyalására határidőül f. évi szeptember hó 7. napjának d. u. 5 óráját kitüzöm s arra az értekeltek ez uton is azzal hivatnak meg, hogy a telep helyszinrajza a kapitányi hivatal ipar-tügyi osztályánál f. évi szeptember hó 6 nap-jáig bármikor a hivatalos órák alatt megtekin-thető s a netáni észrevételek ugyanott írásban, előszóval pedig a helyszinén megtehetők, mert a mennyiben köztekintetek gátólag fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett tör-vény 30 §-a értelmében ki fog adtatni.
Arad, 1895. augusztus 30.

Sarlot Domokos
főkapitány.

18254/1895.

Hirdetemény.

Közhírré teszük, miszerint a nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszteriumnak 59560/95. sz. kelt rendeletével, tekintettel a kőbányai sertéspiaczon levő összes sertések kedvező egészségü állapotára megengedtetik hogy ezen sertéseket a kőbányai sertéspiacz állategészség-ügyi rendtartása, valamint a belföldi forgalom szabályozására és ellenőrzésére nézve fennáló állategészség rendőri szabályok betartása mellett azonnal leendő levágásra az ország bármely va-suti állomással bíró helyére szállítani lehessen.

Ezen sertéseknek vasuton történő elszál-lításánál a rendeltetési hely hatóságát a hivatal főnöke a sertés szállítmány indításáról a fél költ-ségére esetről-esetre táviratilag értesíti, mely táviratnak a feladó és címzett nevét, a sertések darab számának és rendeltetési helyének pontos megjelölését is tartalmaznia kell.

A rendeltetési helyre való megérkezéskor a sertések a levágás helyére kizárólag szekereken szállítandók, és e szekerek minden szállítás után forró luggal teljesen lemosandók.

A fővárosba és közvetlen környékére kocsi-kon történő elszállításnál a hivatal a rendelte-tési hely hatóságának írásbeli értesítést fog küldeni melyet és a sertések levágatása után a levágatás megtörténtének tanusítása mellett a hivatalnak azonnal visszaküldeni köteles.

Arad, 1895. évi augusztus hó 20-án.

A városi tanács.

10918/1895.

Hirdetemény.

Az iparhatóságai megbizottak újbóli válasz-tása céljából az 1884: XVII. t. cz. 172 §-a ér-telmében kiadott 52211/885 számú földmivelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri ren-delet alapján Arad szab. kir. város területén levő összes önálló kereskedők és iparosok név-lajstrom összeállítatván, és jelenleg a rendőrka-pitányi hivatal iparügyi osztályánál közzszemlére kivan téve, miről is az értekeltek azon észre-vétellel értesítettnek, hogy az összeállítás ellen emelhető felszólamlások f. évi november hó 30 ikáig ezen ipar írásban adandók be.

Kelt. Aradon, 1895. évi augusztus hó 31-én a kapitányi hivatal, mint I-ső foku iparhatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

AZ
Aradi Közlöny
kiadóhivatala.

Könyv-
kötészet
műintézet.

ARADI
NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVNYOMDAI ÉS KÖNYVKÖTÉSZETI
M Ū I N T É Z E T E
ARADON,

fő-ut 51. sz. Arad-csanádi vasutak palotájában.

Ezennel van szerencsénk a tetemesen megnagyobbított és a legdivatosabb betű-
kel, valamint egy amerikai, három nagy gyorsajtó, nemkülönbön betütömöntő, simító,
perforáló-, fűző-, vágó- és más egyéb segéd gépekkel ujonnan felszerelt és légszeszbajtó
erőre berendezett

könyvnyomdai műintézetünket

a n. é. közönség becses figyelmébe és pártfogásába ajánlani.

Nyomdánk oly módon van felszerelve, hogy nemcsak az összes vidéki hanem
bármely fővárosi nyomdával kiállja a versenyt, úgy nyomdatermékeink pontos tiszta, hi-
bátlan tetszetős kiállításra, mint azok mérsékelt ára tekintetében.

Könyvnyomdánk nagyobbítása alkalmával **könyvkötészetünket** ujo-
nan felszereltük s így minden e szakkörben vágó munkák készítését a legdiszessebben és
pontosan eszközöljük.

Továbbá felkaroltuk a legkülönbözőbb **papirzsák és zacskók** gyártását
valamint cégnyomással való ellátását tetszészerinti kiállításban a legmérsékeltébb árak
mellett.

Kiváló tisztelettel

Aradi nyomda részvénytársaság.

Telefon sz.
151.

Telefon sz.
151.

T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk továbbá, hogy
Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat
(Szabadságtér 20. sz. TELEFON 265. SZ.) képviselősséggel ruháztuk fel,
ki elfogad minden a nyomdánkat valamint az
„ARADI KÖZLÖNY“
kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Nyomatványok

készíttetnek:

Napi-, hetilapok,

továbbá

szaklapok és folyóiratok előállítása

iszléces és jutányos kivitelben;

bármily terjedelmű regények,

elbeszélések

és egyéb művek nyomtatása és kiadása.

Meghívók,

tánczrendek, névjegyek, gyászjelentések

a legdiszessebb kiállításban.

Jegyzékek számlák, címtárak, le-
vélpapírok és borítékok leggyor-
sabban olcsón készíttetnek.

Vidéki megrendelések

pontosan teljesíttetnek.

Könyvkötészetünk

nagy sulyt fektet különféle
diszmunkák készítésére külföldi
minták szerint.

írómappák, ékszerdobozok,

képkerekek,

tánczrendek,

bőrmetszett és bőrdombormű

legdiszessebb

és legiszlésebb kivitel-
ben.

Papirzacskó
gyár.

Betű
tömöntöde